

ФЕНОМЕН УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ Й УТВЕРДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ (1991-2024 РР.)

ІРИНА, ГУЗЕНКО¹

Анотація

У статті висвітлено роль мови як джерела духовного життя народу, визначального чинника і головної ознаки ідентичності української нації. Окреслено перспективи розвитку та функціонування української мови в Україні. Мова традиційно є об'єктом уваги мовознавців, які розглядали весь комплекс особливостей мови, мовну політику в історичному аспекті розвитку українського суспільства, мову як ознаку державності; специфіку співвідношення компонентів культури з мовою, їх рівнями; перспективи розвитку та функціонування української мови в Україні. Над дослідженням мовної політики з питань значення культурних і мовних чинників для збереження національної ідентифікації працювали Л. Ковач, В. Отрешко, І. Ісаченко. Шляхи удосконалення державної мовної політики розглядала Г. Євсєєва (Азарова, 2015). **Метою статті** є показ мови як головної ознаки ідентичності української нації з її проблемами та перспективами розвитку; висвітлення ролі мови як джерела духовного життя народу, визначального чинника ідентичності української нації. **Завдання статті:** висвітлити роль мови як джерела духовного життя народу, як визначального чинника ідентичності української нації; окреслити значення мови у процесі формування й утвердження української державності (1991-2024 рр.); окреслити перспективи розвитку та функціонування мови. **Методом дослідження** було обрано метод лінгвістичного опису з прийомами спостереження, систематизації мовних фактів і явищ та метод комплексного аналізу. **Постановка проблеми:** окреслити значення мови в процесі формування й утвердження української державності (1991-2024рр.). Українська мова – національний феномен, що ідентифікує національну свідомість українців та їхню громадянську позицію. Мільйони українців боролися, і продовжують визвольну боротьбу за те, щоб жити у вільній країні. Мова творить націю і державу. Тому потрібно навчитися обстоювати свою мову. Розмовляти українською – символізує зв'язок поколінь, збереження культурного простору, історичного спадку народу України. Розмовляти українською – політична безпека. У різні часи українці вели боротьбу за право бути вільними, незалежними. Державна українська мова є мовою громадянства, запорукою збереження національної ідентичності українського народу, основою формування української державності.

Ключові слова: мовна ситуація, генетичний код, державна мова, феномен нації, мовна політика, визначальний чинник ідентичності нації.

Актуальність теми дослідження. Мовне питання в нашій державі потребує особливої уваги. Саме мова вирізняє нас з-поміж інших, поєднує нас, є «символічним ключем до національної культури», ключовим елементом на кожному з етапів виникнення та розвитку держави. Мовна система обслуговує усі сфери життя, унормовує та структурує парадигму відносин нації загалом і кожного з її представників зокрема. Підвищенню рівня мовної культури присвятили праці вчені-лінгвісти Н. Бабиць, В. Воронкова, Д. Ганич, І. Ковалик, А. Коваль, М. Пентилюк, М. Пилинський, С. Єрмоленко та ін. Педагогічні та методичні основи роботи над збагаченням і розвитком словникового запасу, підвищення культури мовлення студентів розроблялися

Я. Коменським, Ф. Буслаєвим. Водночас нема довершених універсальних теорій, які б лягли в основу розгляду співвідносності мови й феномену генетичного коду, що є ідентифікатором української нації (Воронкова, 2024) У цьому й полягає актуальність дослідження.

Виклад основного матеріалу

Аналіз останніх досліджень і публікацій, з яких започатковано розв'язання даної проблеми.

Повсякчас визначні особистості наголошували на величчі і красі української мови. Мова для Т. Г. Шевченка – це найвищий дар людині й народу, талісман їхньої долі, таланту, безсмертя. Проникливо задушевно писав про мову Панас Мирний: «Найбільше і найдорожче добро в кожного народу – його мова, ота жива схованка людського духу, його багата скарбниця, в яку народ складає і своє давнє життя, і свої сподівання, і розум, і досвід». Олесь Гончар називав мову генофондом культури: «Мова – це не просто спо-

Corresponding author:

¹ Львівський державний університет фізичної культури ім. Івана Боберського (Львів, Україна)
E-mail: huzenko.i@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7767-719X>

сіб спілкування, щось більш значуще. Мова – це глибинні пласти духовного життя народу, його історична пам'ять, найцінніше надбання віків, мова – це ще й музика, мелодика, фарби буття, сучасна художня, інтелектуальна і мисленнєва діяльність народу» (Азарова, 2008).

«Людина може володіти кількома мовами, залежно від її здібностей, нахилів і прагнень. Але найкраще, найдосконаліше вона повинна знати рідну мову, адже це голос народу й чарівний інструмент, на звуки якого відгукуються найтонші й найніжніші струни людської душі. Є мови, які своїм звучанням здобули світову славу. Наймилішою і найдорожчою для людини є її рідна мова. Адже вона не тільки зберігає світлі спогади з життя людини, у ній чується голос пращурів, відлунюють перегорнені сторінки історії народу. Вона з'єднує всі покоління в одне велике історичне живе ціле. Мова народу – це саме життя», – писав Б. Антоненко-Давидович (Ладоня, 2001; Шелеховська, 1995).

Мова – це форма життя, культурного й національного; це душа кожної національності, її найцінніший скарб. У мові – культура, ознака національного визнання (Азарова, 2003).

Що міцніші позиції посідає мова в суспільстві, то надійніші перспективи культури. Тому, відстоюючи самобутність рідної мови, ми оберегаємо самобутність культури і духовності. Не маючи мови, історії, українці перестануть бути українцями. «Коли зникає народна мова – народу більше нема». Доки жива мова народна в устах народу, доти живий і народ (Ладоня, 2001).

У відродженні національної самосвідомості актуалізується знання рідної мови, вона охоплює усі сфери суспільного життя. До мовного виховання, мовної політики дотичні освіта, наука, мистецтво, театр, побутова культура. Рідна мова через національну культуру стає засобом формування патріотизму (Азарова, 2008).

Престиж української мови та національна свідомість зростають, адже мова не лише засіб спілкування, а й генетичний чинник ідентифікації української нації. За роки незалежності функціонування української мови утвердилося в освіті, масових подіях, в офіційно-діловій сфері. На недійному ринку є чимало наукової, політичної, художньої літератури, яка знайомить з історією, українськими традиціями та звичаями, філософською думкою. Українською мовою перекладено найвидатніші твори світової літератури. Мова має досконало опрацьовану науково-технічну тер-

мінологію, граматику, стилістичну систему, що забезпечує комунікативність в усіх сферах життя. Її пізнавальний, виражальний і лексичний потенціал надзвичайно потужний (Азарова, 2018).

У 90-ті роки ХХ ст. з відновленням української державності започатковано нові напрями функціонування української мови (Азарова, 2015).

Статус державної відкрив шлях для стрімкого розвитку національної культури українського народу. Державний статус української мови належить до тих позамовних чинників, які будують національно-мовну політику в галузі освіти, масової комунікації, у міждержавній дипломатії. Постійне мовне навчання має забезпечити такий рівень оволодіння державною мовою, щоб удосконалювати мовний розвиток особистості (Азарова, 2018).

У питанні рідної мови відсутні компроміси. Ми, українці, «ядриста» нація («ядро», центр, стрижень). Ця «ядристість» постійно привертала увагу представників інших націй; і під час цієї війни іноземці є у лавах захисників України. Мова – це та зброя, яка допоможе нам утвердитися, – часто наголошувала відома мовознавиця Ірина Фаріон. – Пасіонарність нашого народу, діалекти, характер, відчуття свого кореня – це серйозні речі. Пам'ятаймо, що говорив Тарас Шевченко: «Я нічого не хочу, тільки, щоб люди свого не цуралися!».

Професор Ірина Фаріон говорила, що освіта і праця повинна відбуватися державною, тобто українською мовою. Було б кумедно, наприклад, коли б поляк на роботі спілкувався німецькою і говорив, що приїхав із Німеччини на працю до Польщі. Тому бачимо, як поляки дбають про мову – приїхали українські заробітчани чи переселенці, поляки скеровують на курси з вивчення польської мови і дорослих, і дітей; і це правильно. В іншій країні вивчай мову тієї країни і спілкуйся нею. Мовна політика має бути розумною: хочеш працювати – вчи українську мову, бо ти в Україні. Позитивним є закон про державну службу – запроваджено іспит з державної мови. Сила українців у тому, що звернулися до живої української мови. Нам бракує національного егоцентризму. Якщо ми виграємо мовний фронт – ми переможемо. Кожен має виконувати свою роботу професійно. Саме через навчання мови як світогляду зміниться суспільство (Фаріон, 2021).

16 липня 2019 року набрав чинності Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», стаття 21 «Державна

мова у сфері освіти» вичерпно відображає зміст статті 7 «Мова освіти» Закону України про освіту, якою встановлено, що мовою освітнього процесу є державна мова.

У рішенні Конституційного Суду України від 16 липня 2019 року № 10-р/2019 про визнання Закону України «Про освіту» таким, що відповідає Конституції України, чітко зазначено, що «українська мова як державна є обов'язковою на всій території України у державній сфері, а також в публічних сферах суспільного життя, зокрема у сфері освіти», а також наголошується, що «мова – унікальний феномен, що є засобом соціалізації, формою реалізації потенціалу кожної людини, а знання державної мови сприяє соціалізації особи та є засобом запобігання дискримінації».

Згідно із статтею 9 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків зобов'язані, зокрема, керівники закладів освіти всіх форм власності, педагогічні, науково-педагогічні і наукові працівники.

Державна мова повинна використовуватися в межах освітнього процесу, під час проведення навчальних занять, у спілкуванні вчителів, викладачів, іншого персоналу закладів освіти як зі здобувачами освіти (вихованцями), так і між собою.

Під час організації освітнього процесу незалежно від його форми (урок, лекція, практичне, семінарське заняття тощо) необхідно використовувати навчальні матеріали державною мовою.

Частина п'ята статті 21 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та частина четверта статті 7 Закону України «Про освіту» встановлюють, що «в закладах освіти відповідно до освітньої програми можуть викладатися одна або декілька дисциплін двома чи більше мовами – державною мовою, англійською мовою, іншими офіційними мовами Європейського Союзу».

Водночас наголошено на вагомості популяризації переваг вивчення державної мови та оволодіння нею на високому рівні усіма здобувачами освіти незалежно від національного походження, що є однією з важливих умов повноцінної реалізації їхніх конституційних прав в Україні (osvita.ua).

Актуальною є думка Віталія Портникова: «Насправді мовний закон – це закон воєнного часу. Зараз, коли військові дії ще в самому роз-

палі, ніхто з нас не знає, коли завершиться ця страшна війна, яку територію вдасться чи ні втримати агресору, які ще руйнування має пережити Україна, скільки ще наших співвітчизників загине під час бойових дій чи від наслідків ракетних ударів.

Але одне ми знаємо абсолютно точно, що на окупованих Росією територіях функціонує лише російська мова. У Криму та на окупованій частині Донбасу українську мову почали виганяти з життя та освіти і знищувати у перші місяці окупації 2014 року. Сьогодні колабораціоністи роблять те саме в окупованих районах Херсонщини та Запоріжжя. І я не маю сумніву, що вони зроблять це всюди, де зможуть» (nv.ua).

Є об'єктивні підстави констатувати, що українська мова сьогодні відчутно зміцнила свої позиції єдиної державної мови в Україні. Спостерігаємо відчутну розбудову структури функціонального простору української мови, який уже охоплює всі визначальні сфери суспільної комунікації (силові структури, управлінську вертикаль, майже всю систему освіти, медіа, сферу обслуговування), активно входить у сферу бізнесу, виробництва, торгівлі. Відчутним є перетворення української мови в реальний дієвий чинник консолідації суспільства: дедалі рідше звучать (особливо в медіапросторі) наративи про те, українська мова розділяє українське суспільство. Українська мова сьогодні є символом нескореної України, важливою є участь в утвердженні української мови молоді, яка використовує креативні сучасні форми, що сприймаються підлітковим і молодіжним середовищем. Важливою передумовою і формою утвердження змін структури української літературної мови, її оновлення відповідно до розвитку науково-технічної, художньо-естетичної трансформації українського суспільства став інтенсивний розвиток українськомовного художнього, публіцистичного і наукового дискурсів, розвиток нових форм поширення художнього словесного продукту.

Висновки з дослідження і перспективи

Мова є не лише передумовою буття людини і суспільства, вона – основа його творення упродовж століть. Унікальність і феноменальність української ситуації у тому, що не держава стояла на сторожі мови, а мова забезпечила собою всі можливості для відродження нації та держави. Цей феномен вкладено у метафоричному визначенні мови як «краси і сили». «Краса» – це найвідкритіший звуковий бік мови, а «сила» – це її суспільно-креативна роль

в українському державотворенні. Краса і сила мови – це те, що «двигнуло з упадку ту масу, якій, бачилося, не було рятунку» (Іван Франко). (Фаріон, 2021; vlp.com.ua).

Українська мова – національний феномен, адже вона має непереборну силу об'єднувати.

Українська мова – феномен, тому що сплетіння звуків та букв дають життя мільйонам нових слів. Колориту ж нашій мові додають діалекти, ці слова переважно розуміють мешканці певного регіону, але саме в них уся краса і різноманітність мови. Бамбетель, вуйна, камізелька, ровер, слоїк, мешти, ксьондз, дриглі, галяретка... Галицькі діалекти мають чарівну силу. Не дивно, що окупанти не вимовляють рідне нам слово «паляниця».

Українська мова – феномен, адже в кількості мовних та художніх засобів їй немає рівних. У глибині душі відгукуються слова із поезії Ліни Костенко «Крила»: «А й правда, крилатим ґрунту не треба... В цьому, напевно, правда пташина... А як же людина? А що ж людина? Живе на землі. Сама не літає. А крила має. А крила має!» Майстерність слова авторки зачаровує, а глибокий сенс написаного розкривається у оригінальних метафорах та висловлюваннях. Це шедевр української поезії, у якому вишукано переплелися емоції талановитої поетеси та краса української мови. Творча спадщина великих українських письменників, поетів є неоціненною.

Українська мова – феномен, адже вона творить історію й сама є її сторінкою. З літописів й інших історичних документів ми черпаємо відомості про героїчне минуле і рідною мовою творимо сторінки сьогодення.

Українська мова – духовний феномен, адже вона є засобом творення фольклору. Споконвіку український народ творив пісні, що проникають в душу й линуть ген за небокрай. «Чом ти не прийшов, як місяць зійшов? Я ж тебе чекала. Чи коня не мав, чи стежки не знав, мати не пускала?...» Перші акорди цієї пісні підхоплюють українці... і лунає пісня. У цьому полягає наша духовність.

Українська мова – національний феномен, що ідентифікує національну свідомість українців

та їхню громадянську позицію. Мільйони українців боролися, і продовжують визвольну боротьбу за те, щоб жити у вільній країні.

Іван Огієнко у праці «Наука про рідномовні обов'язки» говорить, що мова належить до соціальних і духовних цінностей народу, в ній найяскравіше виявляється ментальність українця. Обстоюючи єдність і соборність української нації та держави, вчений наголошував, що рідна мова є для людини найвищою цінністю; водночас вона є і найвищою державною цінністю, оскільки формує найсильніші патріотичні характери. «Через те, що рідна мова – найголовніший ґрунт, на якому духовно зростає і цвіте нація, рідномовна політика – це найважливіша політика всякого народу, яку конче мусить знати кожен інтелігент, якщо бажає бути свідомим членом своєї нації, якщо бажає своєму народові стати сильною нацією», – підкреслював Іван Огієнко.

Мова творить націю і державу. Тому потрібно навчитися обстоювати свою мову. «Нація повинна боронити свою мову більше, ніж територію», – казала Леся Українка. Адже територію можна відвоювати, а коли вмирає мова, то вмирає і нація».

Розмовляти українською – символізує зв'язок поколінь, збереження культурного простору, історичного спадку народу України. Розмовляти українською – політична безпека, адже країна-агресорка відкрито заявляє, що вважає своїми «соотечівниками» всіх тих, хто розмовляє російською (Лизанчук, 2015).

У різні часи українці вели боротьбу за право бути вільними, незалежними. На своїй землі творити свою державу. Переконані, що це і є феномен української національної державності, який демонструє безперервність, спадкоємність нашої державності не лише у вимірі останніх сто років, а й у вимірі всього тисячоліття.

Державна українська мова є мовою громадянства, запорукою збереження національної ідентичності українського народу, основою формування української державності. Україні потрібна «мудра», виважена політика, яка б забезпечила функціонування і захист національної мови (Ажнюк, 2017; Балабкіна, 2016; Курило, 2012).

Список використаних джерел

- Ажнюк Б. М. Мовне законодавство і мовне планування в сучасній Україні. *Мовознавство*. 2017. № 4. С.28-40.
- Азарова Л. Є. Двомовність: причини й наслідки. *Рідний край: Альманах Полтавського педагогічного університету*. Полтава. 2015. № 2 (33). С. 71 – 74.
- Азарова Л. Є. Мова як визначальний чинник ідентичності української нації / Л. Є. Азарова. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Філологічні науки*. 2018. Вип. 292. С. 24 – 32.

- Азарова Л. Є. Мова як генетичний код нації. Записки з українського мовознавства. *Українська ментальність. Діалог світил*. Одеса: Астропринт, 2003. Вип. 12. С. 154 – 161.
- Азарова Л. Є. Мова як феномен нації. *Лінгвістичні дослідження. Зб. наук. праць*. Вип. 24. Харків, 2008. С. 43 – 49.
- Балабкіна І. Державна мова як засіб формування національної свідомості українського суспільства. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 3. С. 121-125.
- Воронкова В.Г. Мовна ідентичність в сучасному комунікативному середовищі: виклики і перспективи цифрового розвитку. Scientific explorations and practical achievements of the period of global challenges : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2024. 239 p. С.156-170. DOI: 10.51587/9798-9895-14625-2024-117-156-170
- Курило В. І. Українська мова в українському суспільстві: погляд правознавця. *Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових статей. Юридичні науки*. Запоріжжя: ЗНУ. 2012. № 1 (частина I). С. 163-167.
- Ладоня І. О. Українська мова. Київ: Вища школа. 2001. С. 158.
- Лизанчук В. Психологія мас-медіа: підручнику Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 420 с.
- Фаріон Ірина. Мова – краса і сила: Монографія. П'яте видання, зі змінами і доповненнями. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. 224 с.
- Шелеховська Л. Т., Остогор Я. І., Скуратівський Л. В.. Київ, *Рідна мова* 1995.
- Суспільно-креативна роль української мови в XI – середині XIX ст. URL: <https://vlp.com.ua/node/20263>
- Закон воєнного часу. Коли вся Україна заговорить українською мовою. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/ukrajinska-rosiyska-koli-vsya-ukrajina-zagovorit-ukrajinskoju-portnikov-novini-ukrajini-50257038.html>
- Про застосування державної мови в освітньому процесі. Лист МОН № 1/9-581 від 17.09.19 року. URL: <https://osvita.ua/legislation/other/65639/>

References

- Azhniuk, B. M. (2017). Language legislation and language planning in modern Ukraine. *Linguistics*. No. 4.28-40.
- Azarova, L. E. (2015). Bilingualism: causes and consequences. *Homeland: Almanac of the Poltava Pedagogical University*. Poltava. 2 (33). 71 – 74.
- Azarova, L. E. (2018). Language as a determining factor of the identity of the Ukrainian nation. *Scientific Bulletin of the National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine*. Series: Philological sciences. 292. 24-32.
- Azarova, L. E. (2003). Language as the genetic code of the nation. Notes on Ukrainian Linguistics. *Ukrainian mentality. Dialogue of luminaries*. Odessa: Astroprint. 12. 154 – 161.
- Azarova, L. E. (2008). Language as a phenomenon of the nation. *Linguistic studies. Coll. of science works*. 24. Kharkiv. 43 – 49.
- Balabkina I. (2016). State language as a means of forming the national consciousness of Ukrainian society. *Entrepreneurship, economy and law*. 3. 121-125.
- Voronkova V.H. Linguistic identity in the modern communication environment: challenges and prospects of digital development. Scientific explorations and practical achievements of the period of global challenges : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2024. 239 p. С.156-170. DOI: 10.51587/9798-9895-14625-2024-117-156-170
- Kurylo, V. I. (2012). The Ukrainian language in Ukrainian society: the view of a jurist. *Bulletin of Zaporizhzhya National University: Collection of scientific articles. Legal sciences*. Zaporizhzhia: ZNU. 1 (Part I). 163-167.
- Ladonya, I. O. (2001). The Ukrainian language. Kyiv: Higher School. 158.
- Lyzanchuk, V. (2015). Psychology of mass media: a textbook. Lviv: LNU named after Ivan Franko. 420.
- Farion, Iryna (2021). Language – beauty and power: Monograph. The fifth edition, with changes and additions. Lviv: Publishing House of Lviv Polytechnic. 224.
- Shelekhovska L. T., Ostohor Ya. I., Skurativskyi L. V. (1995). *Mother tongue*. Kyiv.
- The socio-creative role of the Ukrainian language in the 11th – mid-19th centuries. URL: <https://vlp.com.ua/node/20263>
- Закон воєнного часу. Коли вся Україна заговорить українською мовою. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/ukrajinska-rosiyska-koli-vsya-ukrajina-zagovorit-ukrajinskoju-portnikov-novini-ukrajini-50257038.html>
- Про застосування державної мови в освітньому процесі. Лист МОН № 1/9-581 від 17.09.19 року. URL: <https://osvita.ua/legislation/other/65639/>

IRYNA, GUZENKO – a senior lectures
of the I.Boberskyi Lviv State University
of Physical Culture (Lviv, Ukraine)
E-mail: huzenko.i@gmail.com
ORCID iD : <https://orcid.org/0000-0001-7767-719X>

THE PHENOMEN OF THE UKRAINIAN LANGUAGE AND ITS SIGNIFICANCE IN THE PROCESS OF FORMATION AND ESTABLISHMENT OF THE UKRAINIAN STATE (1991-2024)

Abstract

The article highlights the role of language as the source of the spiritual life of the people, the determining factor and the main feature of the identity of the Ukrainian nation. The prospects for the development and functioning of the Ukrainian language in Ukraine are outlined. Language has traditionally been the object of attention of linguists who considered the entire complex of language features, language policy in the historical aspect of the development of Ukrainian society, language as a sign of statehood; the specificity of the relationship between the components of culture and language, their levels; prospects for the development and functioning of the Ukrainian language in Ukraine. L. Kovach, V. Otreshko, I. Isachenko worked on the study of language policy on the importance of cultural and linguistic factors for the preservation of national identification. Ways of improving the state language policy were considered by H. Yevseeva (Azarova, 2015). The purpose of the article is to show language as the main sign of the identity of the Ukrainian nation with its problems and development prospects; highlighting the role of language as a source of the spiritual life of the people, a determining factor of the identity of the Ukrainian nation. The task of the article: to highlight the role of language as a source of the spiritual life of the people, as a determining factor of the identity of the Ukrainian nation; outline the significance of language in the process of formation and establishment of Ukrainian statehood (1991-2024); to outline the prospects for language development and functioning. The method of linguistic description with methods of observation, systematization of language facts and phenomena and the method of complex analysis was chosen as the research method. Statement of the problem: to outline the significance of language in the process of formation and establishment of Ukrainian statehood (1991-2024). The Ukrainian language is a national phenomenon that identifies the national consciousness of Ukrainians and their civic position. Millions of Ukrainians have fought, and continue to fight, for the liberation struggle to live in a free country. Language creates a nation and a state. Therefore, we need to learn to defend our language. Speaking Ukrainian symbolizes the connection between generations, the preservation of cultural space, and the historical heritage of the people of Ukraine. Speaking Ukrainian means political security. At different times, Ukrainians have fought for the right to be free and independent. The state Ukrainian language is the language of citizenship, a guarantee of preserving the national identity of the Ukrainian people, and the basis for the formation of Ukrainian statehood.

Key words: the language situation, the genetic code, the state language, the phenomenon of the nation, the language policy, the determining factor of the identity of the nation.

© The Authors(s) 2024
This is an open access article under
The Creative Commons CC BY license

Received date 05.07.2024
Accepted date 15.07.2024
Published date 05.08.2024

How to cite: Ірина, Гузенко. Феномен української мови та її значення в процесі формування й утвердження української державності (1991-2024 рр.). Humanities studies: Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house “Helvetica”, 2024. 20 (97). P. 52–57.
doi: <https://doi.org/10.32782/hst-2024-20-97-06>